

MADENLERDE İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ KAMPANYASI

Ankara/2009

© Tüm hakları saklıdır. TMMOB Maden Mühendisleri Odası'nın yazılı izni olmaksızın bu kitap yada kitabın bir kısmı herhangi bir biçimde çoğaltılamaz.

Oda Yayın No: : 149
ISBN : 978-9944-89-661-0
Teknik Hazırlık : Ayhan Çınar
Baskı : Gurup Matbaacılık, 0312 384 73 44-45
İsteme Adresi : TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Selanik Cad. 19/4 • Kızılay/ANKARA
Tel : 0312 425 10 80 • Fax: 0312 417 52 90
İnternet Adresi : www.maden.org.tr
Elektronik Posta : maden@maden.org.tr

SUNUŞ

Madencilik sektörü, kendine özgü koşulları nedeniyle iş kazalarının en yoğun yaşandığı sektörlerin başında gelmektedir. Kazalar incelendiğinde, pek çok nedenden meydana geldiği görülmektedir. Ana nedenler, kapitalist üretim ilişkilerine bağlı kar öncelikli çalışma koşulları, örgütsüzlük ve eğitimsizlik olarak öne çıkmaktadır.

Odamız, üzerine düşen görevi yerine getirerek ilk defa işyerlerinde başlattığı eğitim ve örgütlenme çalışmalarını programladığı gibi sürdürmüş ve sonuçlandırmıştır. İş kazalarının azaltılmasına yönelik olan bu çalışmanın bir başlangıç olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kitabın düzenlenmesindeki çalışmaları için meslektaşımız A. Murat Tekin'e, bu özverili çalışmada desteklerini ve katkılarını esirgemeyen ve bizleri yalnız bırakmayan herkese teşekkürlerimizi sunar, iş kazalarının yaşanmadığı bir çalışma ortamı dileriz.

Saygılarımızla...

**MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU**

MADENCİLER

*Bir elinde kazma ile küreği
Bir elinde mangal gibi yüreği
O, yuvasının biricik direği
Yürür gider karanlıklar içine*

*Yılda kaç gün görür ayı, güneşi
Hep yolunu gözler çocuğu, eşi
Vız geliyor ona ölüm ateşi
Yürür gider karanlıklar içine*

*Baretine takmış solgun bir ışık
Sofrada bir çorba bir tahta kaşık
O işine, işi de ona aşık
Yürür gider karanlıklar içine*

*Bir acı haber bir ağıt, figan
Bir patlamada tam onsekiz can
Kalana da hicran, gidene de hicran
Uyur gider hasretlerin içine.*

Şerafettin Sağlam

GİRİŞ

Hızlı teknolojik gelişmeler bir yandan insanın refahına hizmet ederken, öte yandan insan hayatı ve çevre için tehlikeleri de beraberinde getirmiştir. Özellikle sanayileşmenin ve kütle üretim süreçlerinin ön plana çıktığı geride bıraktığımız 20.yüzyıl; yoğun makineleşme ve üretilen yüzlerce kimyasal maddenin yol açtığı meslek hastalıkları ve iş kazalarının yoğunlaştığı bir yüzyıl olarak hatırlanacaktır.

Üretim sürecine giren her yeni madde, her yeni makine, araç ve gereç insan sağlığı, işyeri güvenliği, çevre sağlığı ve çevre güvenliği için tehdit oluşturmaktadır. Bir bakıma yükselen refahın faturası, insanlığa iş kazaları, meslek hastalıkları ve çevre kirlenmesi olarak kesilmektedir.

Sağlıklı çalışma ortamı ve çevresi iş barışının, hızlı ve sağlıklı kalkınmanın da ön şartıdır. Çünkü iş kazaları ve meslek hastalıkları sonuçları itibariyle insan hayatını ve sağlığını tehdit etmesinin yanı sıra işletmeleri de ağır faturalara mahkûm etmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği konusu tüm dünyada önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşam en temel insan hakkı olmasına rağmen her yıl azımsanmayacak sayıda insan, çok rahatlıkla engellenebilecek ve hukuken de engellenmesi zorunlu olan iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yaşamını yitirmekte veya engelli hale gelmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO)'nun verilerine göre; her gün yaklaşık 6 bin kişi iş kazası veya meslek hastalıkları nedeniyle yaşamını kaybetmektedir. Yılda 350 bin kişi iş kazası, 1 milyon 700 bin kişi ise meslek hastalıklarından olmak üzere toplam yaklaşık 2 milyon 200 bin insan yaşamını yitirmektedir. Her yıl 270 milyon iş kazası meydana gelmekte ve 160 milyon kişi meslek hastalıklarına yakalanmaktadır. Her yıl, zehirli maddelerden dolayı 438 bin işçi yaşamını yitirmekte ve dünyada meydana gelen cilt kanseri

hastalıklarının % 10'unun işyerlerinde zehirli maddelerle temas yüzünden oluştuğu belirtilmektedir. Her yıl asbest yüzünden 100 bin kişinin yaşamını yitirdiği tahmin edilmektedir.

Silis tozundan kaynaklanan ve ölümcül bir akciğer hastalığı olan silicosis, her yıl on milyonlarca insanın hayatını etkilemektedir. Latin Amerika'da maden işçilerinin % 37'si bu hastalığa yakalanmış durumdadır ve bu oran 50 yaşın üzerindeki işçilerde % 50'ye yükselmektedir. Hindistan'da taş kırma işçilerinin % 36'sı bu hastalığa yakalanmış durumdadır.

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de iş kazaları ve meslek hastalıklarının önemli bir sorun olarak karşımıza çıkması, sanayileşmenin gelişimi ve iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin gerekli düzenleme ve yatırımların yapılmamasından dolayı yoğunluk kazanmıştır.

Bilim, teknoloji ve sanayileşme toplumsal değişimlerin nedenlerini oluşturmaktadır. Bilim teknolojiyi, teknoloji sanayileşmeyi ve artı değeri yüksek ürünü getirerek toplumların refah düzeyini yükseltmektedir.

Hızlı gelişen bilim, teknoloji, kalkınma ve sanayileşme süreçleri kuşkusuz ülkelerin gelişme süreçlerine birçok faydalar sağlamıştır. Ancak çalışma yaşamı ve güvenliği için aynı başarının sağlandığını söylemek güçtür.

Sanayileşme ve kalkınmanın bedeli; asla iyi eğitilmemiş, yeterli derecede beslenemeyen, iş kazalarından ve meslek hastalıklarından gereği gibi korunamayan, işsiz kalma ve işini kaybetme korkusu yaşayan, örgütlenmeleri engellenen, sosyal güvenliğinden endişe duyan bir çalışan kesim yaratmak olmamalıdır. Kısacası insanın refahı, mutluluğu, sağlığı ve güvenliğinden ödün veren bir sanayileşme ve kalkınma anlayışı benimsenemez.

Gelişmiş ülkeler yasal önlemlerle toplumsal eğitim ve bilinçlendirmeyle sorunun çözümü yönünde oldukça mesafe kat ederken, bizim gibi sanayileşmesini tamamlayamamış, sanayi ve demokrasi kültürü gelişmemiş, eleştiri, öneri ve denetim sistematığının gelişmediği ülkelerde yara kanamaya devam etmektedir.

4857 sayılı İş Yasası ile birlikte ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatımız değişmiş, bu yasayla birlikte 50'ye yakın yönetmelik ve tebliğ yayınlanmış ve bunların bir kısmı yürürlüğe girmiştir. Ancak küreselleşme sürecine paralel olarak özelleştirme, sendikasılaştırma ve taşeronlaştırma, kısaca örgütsüzleştirme politikalarıyla her türlü güvenlik ve güvencelerden yoksun kayıt dışı işçilik ve çocuk çalıştırmayla katmerleşen iş kazaları ve meslek hastalıklarının boyutu resmi istatistiklerde yayımlanandan çok daha büyüktür.

Çalışma yaşamının en önemli konularından olan iş sağlığı ve güvenliği ne yönelik olarak, birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de gerekli önlemler yeterince alınmamaktadır. Oysa bir ülkenin İş Sağlığı ve Güvenliğine yönelik politikaları o ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmişlik düzeyi ile doğru orantılıdır. Ekonomileri zayıf olan, sosyal devlet kavramının gereklerinin uygulanmadığı ülkelerdeki İş Sağlığı ve Güvenliğinin gelişimi, gelişmiş ülkelere göre daha yavaş gelişme göstermektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliğinde temel amaç; çalışma yaşamında çalışanların sağlığına zarar verebilecek hususların önceden belirlenerek gereken önlemlerin alınması, rahat ve güvenli bir ortamda çalışmalarının sağlanması, iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı çalışanların psikolojik ve bedensel sağlıklarının korunmasıdır.

Sosyal hukuk devletinin temel işlevi, güvenli bir çalışma ortamı oluşturmak, çalışanları çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak, çalışanların güvenlik, sağlık ve refahını sağlamak ve geliştirmektir. Hızlı gelişen sanayileşmeye bağlı olarak iş yerlerinde yeterli önlemlerin alınmaması her yıl artan iş kazaları, meslek hastalıkları ve çevre kirliliği, insan ve çevre sağlığını tehdit eder bir noktaya ulaşmıştır. Bu noktada gerek küresel ölçekte gerekse ulusal düzeyde sermayenin yönelimlerini ve kendini yenileme süreçlerini kavramak gerekmektedir. Büyük şirketler küresel ölçekteki işlemler için birleşme eğilimi gösterirken ulusal düzeydeki işletmeler ise esnekliklerini artırarak bu süreçteki pazar payını korumaya çalışmaktadır.

Bu amaçla şirketleri, bağımsız ve merkezi kontrolün dışında çalışan daha küçük ve daha fazla birimlere parçalama, küçük birimlerin etkinliklerini kaynak dışında bırakma, küçük işletmeleri taşeronla verme ve esnek çalışma organizasyonu ile geliştirmeye yönelinmektedir. Bu eğilimin gelecekte daha fazla artacağı ve sendikasızlaştırma ile daha olumsuz çalışma koşulları doğacağı, tek yanlı bilgilendirme ve daha düşük ücretlere yol açacağı beklenmektedir.

Çalışılan ortamın ve üretim süreçlerinin yetersiz ve olumsuz koşulları, çalışanların en temel hakkı olan sağlıklı yaşam ve çalışma hakkını tehdit etmektedir. Bu nedenle, İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda gerekli önlemlerin alınması bir zorunluluk olmalıdır. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının ortadan kaldırılması, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı olanakların bu alana yönelik olarak geliştirilmesi, bilimsel araştırmaya dayalı riskin doğru tanımlanması, planlı çalışma ve üretim sürecindeki gelişmelerin bilimsel yöntemlerle incelenmesi ve nihayet güvenlik önlemlerinin artırılma-

sıyla sağlanabilir. İş Sağlığı ve Güvenliği ; tıp, mühendislik ve sosyal bilimleri içeren çok bilimli bir konudur.

İş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu maddi ve manevi kayıplar gelişmekte olan ülkelerin kalkınma çabaları önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Ödenmesi gereken fatura ise bu ülkelerin Gayrı Safi Milli Hasıllarının önemli bir bölümünü teşkil etmektedir. Bazı kaynaklarca, endüstrileşmiş ülkelerde iş kazaları ve meslek hastalıklarının toplam maliyetinin, bu ülkelerin Gayrı Safi Milli Hasıllarının % 1'i ile % 3'ü oranında değiştiği belirtilmektedir. Ülkemizde ise en iyimser yaklaşımla, iş kazaları ve meslek hastalıklarının toplam maliyetinin yılda 4 milyar doların üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Daha sağlıklı ve daha güvenli işyeri ortamı, daha verimli bir çalışmanın da ön koşuludur. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde İş Sağlığı ve Güvenliği, toplumsal kalkınmanın belirleyici unsurları arasında yer almaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumu istatistiklerine göre; madenlerde 2003 yılında 6.401, 2004 yılında 6.372 ve 2005 yılında da 6.879 iş kazası meydana gelmiştir. Bu kazalar sonucunda, 2003 yılında 81, 2004 yılında 68 ve 2005 yılında da 116 madenci hayatını kaybetmiştir. Bu rakamların yanı sıra SSK istatistiklerine yansımayan iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu kayıplar da ayrıca dikkate alınmalıdır. Bu rakamlardan da anlaşılacağı üzere, iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu maddi ve manevi kayıplar, ülke ekonomisi açısından fevkalade önemli boyutlara ulaşmaktadır.

SSK istatistikleri yalnızca sigortalı işçileri kapsamaktadır. Ülkemizde kaçak işçileri ve SSK'lı olmayan çalışanları göz önüne aldığımızda; bilinmeyen veya bildirilmeyen iş kazaları ile bu sayının SSK istatistiklerinin çok üzerine ulaşacağı açıktır. İstatistiklere göre, iş kazalarının % 72'sinin 50'den az işçi çalıştıran işyerlerinde yani İş Sağlığı İş Güvenliği Kurullarının zorunlu olarak kurulması gerekmeyen işyerlerinde olduğu görülmektedir. Bu durum İş Sağlığı İş Güvenliği Kurullarının zorunlu olduğu kurumlarda iş kazalarının daha az olduğunu göstermekte, bu kurulların zorunlu kurulması için gerekli işçi sayısının indirilmesi gerektiğini veya çok küçük işletmelerde birlikte organizasyonlara gidilerek İş Sağlığı İş Güvenliği Kurullarının oluşturulmasını gerektiğini ortaya koymaktadır.

Başta Anayasa olmak üzere, Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nda, İş Kanunu'nda, SSK Kanunu'nda, Sendikalar Kanunu'nda, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile ilgili tüzük ve yönetmeliklerde konuyla ilgili düzenlemeler mevcuttur. Ancak bunlar; günün koşullarına göre yetersiz, eksik, dağınık ve en

önemlisi devlet ve işveren tarafından tam olarak uygulanmamaktadır. Devletin, işçi sağlığı-iş güvenliği alanında araştırma yaptırmaktan, üretim süreçleri konusunda tarafları bilgilendirmeye, ulusal mevzuatı günün gereksinimlerini karşılayacak bir biçimde güncelleştirmekten, insan sağlığını her şeyin üstünde tutarak işyerlerini etkili bir biçimde denetlemesine kadar pek çok sorumluluğu vardır. İşverenlerin büyük bir bölümü; çalışanın korunmasını yani işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmasını maliyet unsuru olarak görmektedir. Yasaların, yönetmeliklerin zorunlu kıldığı önlemleri almak, konusunda işverenlerin sorumluluklarını kendiliğinden yerine getirmeleri beklenmemelidir. İşverenler son yıllarda, süresi belirli hizmet akdi ile işçi çalıştırarak, part-time çalışmayı yaygınlaştırarak, hızla taşeronlaşarak, fason iş vererek, eve iş verme sistemini yaygınlaştırarak, işyerlerini ve işçileri küçük birimlere bölmeye ve sendikasızmaya çalışmaktadırlar. Bunların sonucu olarak, denetim zorlaşmakta ve alınması gereken önlemler takip edilememektedir.

Madencilik sektörü; zor, yıpratıcı, yüksek oranda risk taşıyan ve bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetim gerektiren, dünyanın en ağır iş koludur. Buna rağmen, madencilik kuruluşlarımızdaki mevcut deneyim birikiminin yok edilmesi, maden işletmeciliğinin yetersiz, donanımsız ve deneyimsiz kişi veya kuruluşlara bırakılması; kısa sürede yüksek kar sağlamak amacıyla yapılan üretim projeleri, hızlı ve yüksek kazanç için yapılan üretim zorlamaları, bir yandan yetersiz, liyakatsiz kişilerin siyasal amaçlarla kilit mevkilere atanması ve diğer yandan da kamusal denetimin iyice gevşetilmesi kazaların kaçınılmaz hale gelmesine neden olmaktadır.

Kömür madenciliği, işçi sayısı başına düşen kaza ve ölüm sıralamasında, bütün sektörlerin başında yer almaktadır. Bu nedenle, madencilik sektörünün daha yakından izlenmesi, değerlendirilmesi ve kaza önleme çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Maden kazaları son yıllarda belirgin olarak artmaktadır. Sadece 2008 yılında 9 aylık süreçte çok sayıda iş kazasıyla karşı karşıya kalınmış ve 38 maden işçisi yaşamını yitirmiştir.

Madencilik sektöründe yaşanan iş kazalarının önlenmesi için, Odamızca değişik konularda ve alanlarda çalışmalar yapılmaktadır. İş Güvenliği Sempozyumları düzenlenmekte, iş güvenliği seminerleri yapılmakta ve saha çalışmalarında üyeleri ile sektör çalışanları eğitilmektedir. İş güvenliği konusunda araştırmalar yapılmakta, raporlar hazırlanmakta ve bu raporlar ilgili kurum, kuruluşlar ve kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Bu doğrultuda, Çalışma

ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile “Madenlerde İş Güvenliği Yılı” kampanyası başlatılma kararı alınmıştır.

3 Mayıs 2007 tarihinde Odamız ile Bakanlık arasında imzalanan bir protokol ile kampanya başlatılmıştır.

Protokol, kazaların en sık görüldüğü iş kollarından biri olan madencilik sektöründe, işverenler ve çalışanların ilgili İSG mevzuatı, uygulamaları ve karşılaşılabilecek muhtemel riskler konusunda bilinçlenmelerini sağlayarak; iş kazası sayısını ve kaza sonucunda meydana gelen maddi ve manevi zararları azaltmak, çalışanların meslek hastalıklarından korunmalarını sağlamak dolayısıyla sektördeki mevcut iş sağlığı ve güvenliği durumunu iyileştirmek amacıyla çeşitli araştırma ve eğitim faaliyetlerinde işbirliği yapma amaçlıdır.

Protokol çerçevesinde öncelikle;

- Riski fazla olan yeraltı kömür madeni işletmeciliği yapılan bölgelerin tespiti,
- Bu bölgelerin merkezi bir yerinde, çevrede bulunan işletmelerin işveren, teknik eleman ve işçilerinin katıldığı bölgesel iş sağlığı ve güvenliği eğitim seminerleri yapılması,
- Bu bölgelerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yaygın bir afişleme yapılması,
- Bölgede çalışan maden mühendisleri ile bire bir görüşmeler yapılması,
- İşçilere konu ile ilgili broşürler, kitapçıklar dağıtılması,
- İşçi odaklı anket yaparak bölgesel veriler elde edilmesi, projelendirilmiş olup, bölgesel seminerlerin iki gün sürecek şekilde ve konu başlıklarının,
- Maden Mevzuatı,
- İşverenin Sorumlulukları,
- Madenlerde İş Teftiş,
- Güvenlik Kültürü,
- Risk Değerlendirmesi,
- Maden Sektöründe Örnek İş Kazaları,
- Madencilik Sektörü Kaza İstatistikleri,

- İş Sağlığı ve Güvenliği – Verimlilik,
- Pnomokonyoz-İş Yeri Hekimliği,
- Madenlerde Toz Sorunu,
- Madenlerde Kişisel Koruyucu Donanımlar,dan oluşması programlanmıştır.

Protokol haricinde, her bölgede seminer sonunda maden mühendisleri ile ayrı bir toplantı yapılarak oda/üye ilişkileri, örgütlenme, yaşanan sorunlar ve teknik nezaretçilik ile ilgili toplantı yapılması Odamızca kararlaştırılmıştır. Odamızca seminerlerde öğretici olarak,

- İbrahim YILMAZOĞLU,
- Sait ULUIŞIK,
- A.Murat TEKİN,
- Serdar Ömer KAYNAK,
- H. Can DOĞAN,
- Volkan KAYA,
- Ali ATICI görevlendirilmiş ayrıca her seminerde, bölgede çalışan bir üyemizin bu gruba dâhil edilmesi de benimsenmiştir.

Proje ortakları ile birlikte bölgeler ve eğitimlerinin yapılacağı merkezlerin,

- BALIKESİR / Dursunbey
- KARAMAN / Ermenek
- KÜTAHYA / Gediz / Gökler Beldesi
- ZONGULDAK / Merkez
- TRAKYA / Edirne / Uzunköprü
- ERZURUM / Oltu
- MANİSA / Soma olması,

ayrıca bir eğitimin de mermer madenciliğinin yaygınlaştığı, buna karşın iş kazalarının da arttığı AFYONKARAHİSAR'da yapılması,

İlk eğitimin, 01 Haziran 2006 tarihinde grizu patlaması sonucu 17 işçinin yaşamını kaybettiği iş kazasının birinci yıldönümünde işletmenin (BALIKESİR / Dursunbey) ocak ağzında gerçekleştirilmesi, benimsenmiştir.

Bölgelerde Odamızca kullanılacak afiş için, “Kazaların Kader Olmadığını” vurgulayan tek bir afiş kullanılması da karar altına alınmıştır.

MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE
İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ KAMPANYASI

Eğitimlerde katılımcılara verilmek üzere içinde madenci el kitapçıkları, bloknot ve kalem bulunan oda logolu çantalar, yaka kartları ve katılımcı sertifikaları hazırlanmıştır. Ayrıca işçi odaklı anket formu geliştirilmiştir (Ek 2).

Eğitimlerin yapılacağı yerlerdeki tüm alt yapı çalışmaları ağırlıklı olarak Odamızın merkez, şube ve temsilcilikleri tarafından hazırlanmıştır. Sadece, Zonguldak toplantısı protokol ağırlıklı olarak ÇSGB/ İSG Genel Müdürlüğü'nce yapılmıştır.

Tüm bölgesel eğitimlere Oda Yönetim Kurulu üyeleri ile Sürekli Eğitim Merkezinin olabildiğince etkin bir şekilde katılımı da kararlaştırılmıştır.

KAMPANYA ETKİNLİKLERİ

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

21-22 Haziran 2007 *Balıkesir / DURSUNBEY*

- Katkı koyanlar: *Dursunbey Kaymakamlığı, Belediye Başkanlığı, Şen Madencilik, Özçevreci ve Polat Madencilik*
- Katılımcı Sayısı : **150**
- Maden Mühendisi Sayısı : **10**

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

06-07 Eylül 2007 Karaman / ERMENEK

• Katkı koyanlar: *Ermenek Kaymakamlığı, Belediye Başkanlığı, Maden-İş Sendikası, KİAŞ, Özkar, Turab, Özmerkez, Uyarlar, Akpınar, Özsayan ve Seba Madencilik*

- Katılımcı Sayısı : **400**
- Maden Mühendisi Sayısı: **15**

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

18-19 Ekim 2007 Kütahya / Gediz / Gökler Beldesi

• Katkı koyanlar: Gediz Kaymakamlığı, Belediye Başkanlığı, Gökler Beldesi Belediye Başkanlığı, Çoban ve Akkuş Madencilik, Vahdet, Gediz, Gırcıroğlu, Pınar, Bükköy, Güneşler, Yüksel Madencilik ile Mutlu Akü ve Gediz Egzost Sanayi

• Katılımcı Sayısı : 600

• Maden Mühendisi Sayısı: 15

Madenlerde İş Güvenliği Kampanyası Tanıtım Toplantısı

27 Ekim 2007 Zonguldak / KOZLU

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk ÇELİK'in katıldığı tanıtım toplantısında Oda başkanımız Mehmet TORUN, aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

"Herkesi Odam ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum. Öncelikle sayın bakanımıza görevinde başarılar diliyor ve ilk ziyaretini bir maden kentine, emeğin başkentine ve bir maden işletmesine yaptığı için teşekkürlerimi sunuyorum.

Madencilik dünyanın en zor mesleğidir. Bir çok meslek mensubu çalışma ortamlarında klimanın konumunu, ışığın açısını hesaplayarak, kahvesini yudumlayarak çalışırken, bizler yerin metrelerce altında karanlıklarda yer altı kaynaklarımızı insanlığın hizmetine sunmak için gerektiğinde hayatımızı hiçe saymaktayız.

Son yıllardaki kaza istatistikleri incelendiğinde, özellikle madencilik sektöründe iş kazalarının belirgin bir şekilde artarak devam ettiği görülmektedir. Odamızın sürekli olarak vurguladığı gibi, madencilik, doğası gereği içerdiği riskler nedeni ile özellik arz eden, bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetimi gerektiren en riskli iş koludur. Ülkemizdeki madencilik kamu kurum ve kuruluşlarının bu bilgi ve deneyime ulaşması uzun yıllar gerektirmiştir. Ancak, 80'li yılların başından itibaren uygulanan özelleştirme, taşeronlaşma, rodövans gibi yanlış uygulamalar ülke madenciliğini küçültmüştür; madencilik bilgi ve deneyim birikimini dağıtmıştır. Bu birikim ve deneyime sahip olan kurum ve kuruluşlar yerine, üretimin teknik ve alt yapı olarak yetersiz, deneyim ve uzmanlaşmanın olmadığı kişi ve şirketlere bırakılması, buna ek olarak denetimin de yeterli ve etkin bir biçimde yapılamaması kazaları beraberinde getirmektedir.

Kaza nedenleri olarak;

- Özelleştirme, Taşeronlaştırma, Rodövans uygulamaları,*
- Üretim Projelerinin Yeterince Denetlenmemesi,*
- Saha Denetimlerinin Yeterli Olmayışı,*
- Mesleki Denetim Yapılamaması,*
- Yasal Eksiklikler Sayılabilir.*

4857 sayılı iş yasası gereği, iş kazalarının çoğunluğunun yaşandığı 50 kişiden az işçi çalıştıran işletmelerde, iş güvenliği uzmanı çalıştırma zorunluluğu bulunmamaktadır Madencilik sektörü de dâhil olmak üzere, riskin yüksek olduğu bütün işyerlerinde işçi sayısına bakılmaksızın, iş güvenliği uzmanı çalıştırma zorunluluğu mutlaka sağlanmalıdır

Teknik Nezaretçi ve Daimi Nezaretçi

Yürürlükte olan mevzuata göre, teknik nezaretçi uygulamasında önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu uygulamada, her teknik nezaretçi Türkiye'nin herhangi bir yerindeki 10 sahaya aynı anda bakabilmekte ve sahalara ayda 2 kez gitmeleri yeterli sayılmaktadır. Bu durum maden sahalarında iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması açısından büyük sorunlar yaratmakta, koruyucu ve önleyici faaliyetlerin yapılmasını engellemektedir. Çalışan sayısına bakılmadan tüm yeraltı işletmelerinde daimi nezaretçi bulundurma zorunluluğu getirilmeli; ayrıca, daimi nezaretçinin nitelikleri ile atama usul ve esasları yönetmelikte açıkça belirtilmelidir.

Teknik nezaretçi uygulamasında, iş güvenliğinden de sorumlu olan mühendis, ücretini denetlemek durumunda olduğu ruhsat sahibinden almakta olup; bu durum, mühendisin işletme ile ilgili kararlarında objektif olmasını engellemektedir. Teknik nezaretçinin özgür ve doğru kararlar verebilmesi açısından, ücretini kanun hükmüyle oluşturulacak bir fondan alması için gereken her tür düzenleme hayata geçirilmelidir.

Her maden işletme faaliyetinde, iş güvenliği ve üretim için yeterli sayıda maden mühendisinin daimi istihdamı zorunlu olmalı; özellikle yeraltı işletmelerinde, her vardiyada en az bir maden mühendisi bulundurma zorunluluğu getirilmeli, işletmenin özelliklerine ve taşıdığı risklerine uygun olarak, mühendisin de gerekli deneyime sahip olması sağlanmalıdır.

Sosyal Yaşam

Dünyadaki tüm kaza incelemelerinde, kazanın meydana gelişinde rol oynayan en önemli faktörlerden birinin de çalışanların kusurundan kaynaklandığı tespit edilmiştir. İş güvencesinin olmayışı, aşırı zorlanma, uzun mesailer ve ergonomik olmayan çalışma koşulları nedeniyle vücudun yorgun düşmesi; ekonomik yoksunluk ve buna bağlı oluşan yetersiz beslenme, ailesel sorunlar ve benzeri durumlar; çalışanın tam olarak işe konsantre olamamasına ve hatalar serisinin oluşumuna neden olarak kazalara davetiye çıkarmaktadır. Kazaların önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra, çalışma yaşamının da iyileştirilmesi zorunludur.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Ölümlere, yaralanmalara ve maddi kayıplara neden olan kazaların ve meslek hastalıklarının önlenmesi için gerekli olan düzenleme, araştırma ve ge-

liştirme programlarının doğru şekilde yapılandırılabilmesi; ilgili bakanlıkların, madencilik kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, sendikaların ve madencilik sektörünün bilgi ve birikimini bünyesinde taşıyan Maden Mühendisleri Odası'nın birliktelik ve işbirliği yapma zorunluluğunu beraberinde getirmektedir.

Bu bağlamda, Odamız ile Çalışma Bakanlığının bir protokol çerçevesinde ortaklaşa düzenlediği bölgesel işyeri eğitimleri başarıyla devam etmektedir.

Şimdiye kadar Balıkesir- Dursunbey, Karaman-Ermenek ve Kütahya-Gediz'de yeraltı kömür işletmelerinde düzenlenen eğitimlerde, 1200 işçimize iş güvenliği eğitimi verilmiştir. Bu işyerleri, geçmiş yıllarda çok ölümlü iş kazalarının yaşandığı ocaklar olduğu için seçilmiştir. Bu başarılı eğitime katkı koyan herkese buradan tekrar teşekkür etmek istiyorum. Bu çalışmaların bir program dahilinde 2008 yılında da devam edeceğini ve Odamızın bu konuda üzerine düşen görevi yapacağını sizlerle tekrar paylaşmak istiyorum.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın, gerekli uygulama ve denetimleri layıkıyla yapabilmeleri için, kadrolarını maden mühendisleri ile güçlendirmesi gereklidir. Sektörde ulusal düzeyde acil durum planı ve risk haritalarının çıkarılması ve bu doğrultuda saha denetimlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır.

- Günümüzde mostra madenciliği giderek azalmakta ve gelecekte derin yer altı madenciliğine doğru bir gidiş yaşanmaktadır. Bu anlamda yeraltı üretim kültürünün yaşatılması büyük önem taşımaktadır. Yeraltı üretim kültürünün yaşatılması için bu konuda deneyimli TTK ve TKİ gibi kamu kuruluşlarımızın ayakta kalması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kurumlarımız üretim yaparken aynı zamanda iş güvenliği ve eğitim anlamında okul görevi de görmektedirler. Bu nedenle güçlendirilmeleri için gerekli çalışmalar zaman geçirilmeden yapılmalıdır.

- İş güvenliği yasasının acilen çıkarılması bir zorunluluktur. Yasaya bağlı olarak çıkacak tüzük taslağı çalışmalarına Odamızca başlanmıştır. Bu konudaki deneyimlerimizi ve bilgi birikimimizi Bakanlıkla paylaşmayı bir görev kabul ediyoruz.

- Odamız, 5 yıldır meslek içi eğitim hizmetlerini başarıyla vermektedir. Bu süreçte 2000 maden mühendisine sertifikalı eğitim verilerek bilgi yenilemesi yapılmıştır. Bu çalışmalarımızda Bakanlıklarımızdan aldığımız her türlü desteğin artırılarak devam ettirilmesi sektörün ve çalışanların lehine olacaktır.

- Madencilik sektörü ilk yatırımı çok fazla olan ve risk sermayesi yüksek bir sektördür. Diğer sektörler gibi kar marjı çok yüksek değildir. Yatırılan serma-

yenin geri dönüşü uzun yılları almaktadır. Ayrıca iş güvenliği yatırımları çok pahalı ve zorunlu yatırımlardır. Bu gerekçelerle, özellikle iş güvenliği yatırımlarında kamu ve özel sektör mutlaka teşvik verilerek desteklenmelidir.

Ayrıca, madencilik sektörünün ayakta kalabilmesi için sektörel anlamda teşvik uygulamasının acilen başlatılması gerekmektedir. Bu konuda yasal düzenlemeler zaman geçirilmeden yapılmalıdır.

Sözlerimi bitirirken; kamu yararı öncelikli her türlü çalışmaya destek olacağımızı bildiriyor, 1 Aralık 2007 tarihinde Ankara'da ve 8 Aralık 2007 tarihinde Zonguldak'ta kutlayacağımız madenciler bayramına sizleri davet ediyorum.

Tüm çalışanlara ve meslektaşlarıma iş kazasının yaşanmadığı mutlu yarınlar diliyorum.”

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

20-21 Mart 2008 Zonguldak / MERKEZ

- Organizasyon alt yapı çalışması: ÇSGB / oda-merkez /Zonguldak ŞUBE
- Katkı koyanlar: TTK
- Maden Mühendisi Sayısı: 200

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

27-28 Mart 2008 Edirne / UZUNKÖPRÜ

• **Katkı koyanlar:** *Trakya Madenciler Derneği, Üçel Madencilik, Uysal Madencilik, 3M Madencilik, Dekur Madencilik, Dağlar Madencilik, Gurup Madencilik, Ercan Madencilik, Çağdaş Madencilik, Derya Madencilik, Yunus Madencilik ve Alemdar*

Linyit İşletmeleri

- **Katılımcı Sayısı : 600**
- **Maden Mühendisi Sayısı: 25**

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

22-23 Mayıs 2008 Afyonkarahisar / MERKEZ

- **Katkı koyanlar:** Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon Ticaret ve Sanayi Odası, Organize Sanayi Bölgesi
- **Katılımcı Sayısı : 350**
- **Maden Mühendisi Sayısı: 35**

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

19-20 Haziran 2008 *Erzurum / OLTU*

- **Katkı koyanlar:** *Oltu Kaymakamlığı, Belediye Başkanlığı, Oltu Kömür İşletmeleri*
- **Katılımcı Sayısı :** *280*
- **Maden Mühendisi Sayısı:** *5*

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

03-04 Temmuz 2008 *Manisa / SOMA*

• **Katkı koyanlar:** TKİ - ELİ Müessese Müdürlüğü, Türkiye Maden İşçileri Sendikası Ege Bölgesi Şube Başkanlığı, Soma Kömürleri A.Ş., İmbat Madencilik A.Ş., Azyak - Uyar Madencilik A.Ş., Park Teknik A.Ş.

• **Katılımcı Sayısı : 700**

• **Maden Mühendisi Sayısı: 40**

KAMPANYA NOTLARI

◇ Kampanya çerçevesinde yaklaşık 10.000 km yol kat edilmiş, yol boylarında uğranılan köy, kasaba ve şehirlerde Oda tanıtılmış, yaklaşık 3.000 madenci (işveren, maden mühendisi ve işçi) ile yüz yüze gelinmiş, 200 maden mühendisi ile birebir ilişki kurulmuş, toplantılar yapılmıştır.

◇ TMMOB / Maden Mühendisleri Odası kampanya nedeniyle sahada, gerek kamu alanında gerekse madencilik sektöründe pratikte kendi gücü ve etkinliğini test etme imkânını bulmuştur. Alınan tepkilerden büyük gurur ve haz duyulmuş, geçmişten bugüne dek gerek politik söylemi ve gerek duruşu ile bu gücü yaratanlar saygıyla anılmıştır.

◇ Şentaş Madencilik yeraltı kömür ocağı gezilmiştir. Çevredeki diğer maden ocakları ziyaret edilmiş, karşılıklı fikir alışverişlerinde bulunulmuştur.

◇ Türkiye'nin gövde yüksekliğinde 2. su tutma alanında 4. büyük barajı olacak Ermenek Barajının inşaatı gezilmiştir.

◇ Gediz Murat dağı orman tesislerinde şubeler ve temsilcilikler toplantısı yapılmıştır.

◇ ÇSG Bakanı Faruk Çelik'le TTK Kozlu Müessesinde yeraltı ocak turu yapılmıştır.

◇ Afyonkarahisar'da, Alimoğlu Mermer Fabrikası ziyaret edilmiş ve çalışmalarla ilgili bilgi alınmıştır.

◇ Soma Yaylaköy' de bulunan MTA ve Polat Madencilige ait kömür arama sondaj kampları ziyaret edilerek çalışmalar hakkında bilgi alınmıştır.

◇ Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde bulunan Yıldızlar Holding'e ait Kurşun-Çinko İşletmesi ziyaret edilmiştir.

◇ Erzurum / Aşkale Kop dağında krom işletmesinde çalışan maden mühendisleri ile görüşmeler yapılarak görüş alışverişinde bulunulmuştur.

◇ Erzurum'da krom üreten ERNE firması yetkilileri ve maden mühendisleri ile görüşmeler yapılmış, çalışmalar ve sorunlarla ilgili bilgi alınmıştır.

◇ Hopa'da Murgul - Eti Bakır İşletmesi Müdürü ile beraber olunmuş ve görüş alışverişinde bulunulmuştur.

◇ Hopa Belediye Başkanı Yılmaz TOPALOĞLU ziyaret edilmiş, projeleri ve uygulamaları hakkında bilgi alınmıştır.

◇ Amasya - Suluova ilçesinde bulunan Yeni Çeltek Kömür İşletmeleri A.Ş. ziyaret edilmiş, yetkililer tarafından işletme hakkında bilgiler aktarılmıştır.

◇ Odamız hukuk müşaviri dile getirilen hukuk sorunlarına yerinde çözümler önermiştir.

◇ Uğranılan ama burada anılamayan birçok işletme yetkilisi ve mühendislerine, ekmeğini taştan çıkaranlara bin selam olsun...

İŞÇİLERE YÖNELİK ANKET NOTLARI

Bölgesel toplantılarda yapılan anketlerin, veri girişleri TKİ / İSG Müdürlüğü Veri Takip Ve Değerlendirme Şefi V. Ferihan MUTLUBAŞ, değerlendirmeleri ise yine aynı müdürlük elemanlarından İSG Baş Mühendisi (Maden Mühendisi) Nilgün EDAR ile Teknik Uzman (Maden Yüksek Mühendisi) A. Murat Tekin tarafından yapılmıştır.

Dağıtılan anketlerin geri dönüş sayıları;

- Balıkesir / Dursunbey 65
- Karaman / Ermenek 165
- Kütahya / Gediz 245
- Edirne / Uzunköprü 261
- Afyonkarahisar 85
- Erzurum / Oltu 105
- Manisa / Soma 255

Anket okuyucularının;

• Balıkesir / Dursunbey, Karaman / Ermenek, Kütahya / Gediz anketlerinin, 2007 yılında yapıldıklarını,

• Balıkesir / Dursunbey'de 2006 yılında büyük bir iş kazası olduğunu ve doğal olarak çalışanlar ve işveren üzerindeki etkisinin risk algılama ve önleyici tedbirler anlamında hala yüksek olduğunu,

• Emek yoğun çalışılan bu bölgelerde ve sektörümüz genelinde maden işçisi yetiştiren bir okulun olmadığını, çalışanın bir usta nezaretinde usta/çırak ilişkisi temelinde işbaşında yetiştiğini, bu süreçte kendini ve çevresini koruma ve kollamayı pratikte öğrendiğini, bununsa işçiler tarafından bir İSG eğitimi olduğu şeklinde algılanabileceğini,

• Riskin yüksekliği nedeniyle sektörümüz işletmelerinde, "Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esaslarını Belirleyen Yönetmeliği" ne uygun olmasa da işletmedeki en yetkin kişi tarafından işçilere bir biçimde güvenlik ve sağlık eğitimleri verildiğinin gerçekliğini,

Bunların da anket soru cevaplarına yansiyebileceğini, dikkate almaları gerekmektedir.

- Ankette ucu açık olan, "Çalıştığımız iş yerinin iş sağlığı ve güvenliği açısın-

dan daha iyi yerlere gelmesi açısından düşünceleriniz nedir? sorusuna verilen yanıtlar kendi arasında gruplandırılmış ve aşağıda sıralanmıştır:

A

- Devlet denetimi,
- Her şey işverene bağlı (işveren duyarlılığı),
- Örgütlenme,
- İşverene mali destek,
- Rodövans uygulaması,
- Sosyal haklar,

B

- Havalandırma,
- Yerüstüne iki bağlantı,
- Gaz ölçümleri,
- Tahkimat,
- Üretim zorlaması olmaması,
- Yeterli tahkimat malzemesi,
- Koruyucu malzeme verilmesi,

C

- Eğitim,
- Bu tür etkinliklerin sık sık yapılması,

D

- Doktor, sağlık muayeneleri,

Verilen cevaplardan, içinde derin anlamlar bulunan ve sorunun cevabını bir cümle içerisinde açıklayan ifade,

“ İşyerlerinde güler yüzler, düşünür ve sorunlu yüzlerden daha azdır. İşyerlerinde eğer yüzler gülüyorsa o işyerinde iş sağlığı iyidir.” şeklindedir.

Bu ifade bir hamala *“ kaç kilo yük kaldırılıyorsun ?”* sorusuna hamalın verdiği cevapla birebir örtüşmektedir. Soruya verilen cevap ise *“ Eğer yüreğim rahatsa yüz kilo yükü çok rahat kaldırıyorum. Ama yüreğim kara ise yirmi kiloyu bile çok zor kaldırıyorum”* şeklindedir.

Yine verilen yanıtlardan “çok zor, çok zor” ifadesine inat;
Tüm çabamız, İş yerlerinde çalışanların yüzlerinin hep gülmesi, yüreklerinin rahat olması içindir....

ANKET

ÇALIŞANLARIN YAŞ DAĞILIMI(%)

	20-25	26-30	31-35	36-40	41<
DURSUNBEY/Balıkesir	40	25	12	14	9
ERMENEK/Karaman	17	23	24	24	13
GEDİZ/Kütahya	23	29	23	16	7
UZUNKÖPRÜ/Trakya	15	14	22	21	28
AFYONKARAHİSAR*	25	30	17	14	14
OLTU/Erzurum	8	22	25	21	25
SOMA/Manisa	20	34	22	13	11

* mermer

Ankete katılanların;

- 20-25 yaş aralığı olan en genç grubun en yoğun olduğu bölge % 40 ile Dursunbey, en küçük olduğu bölge % 8 ile Oltu / Erzurum'dur.
- 41 yaş ve üzeri çalışanın en yoğun olduğu bölge % 28 ile Uzunköprü / Trakya olup bunu % 25 ile Oltu / Erzurum takip etmektedir. Bu yaş gurubunun en düşük olduğu bölge % 9 ile en genç işçi grubunun çalıştığı Dursunbey / Balıkesir bölgesidir.
- 26-30 yaş gurubunun en fazla olduğu yer % 34 ile Soma / Manisa bölgesi olup, bunu sırasıyla % 30 ile Afyonkarahisar ve % 29 ile Gediz / Kütahya bölgeleri takip etmektedir.
- Dursunbey bölgesinde 25 yaştan sonra, çalışan ile çalışanın yaşı arasında ters bir oran varken, diğer bölgelerde bu oran yaş gurupları arasında dengeli bir dağılım göstermektedir.

ÇALIŞANLARIN EĞİTİM DÜZEYİ DAĞILIMI (%)

	İlkokul/orta	Lise/sanat	Mes. lisesi	Diğer
DURSUNBEY/Balıkesir	72	22	2	5
ERMENEK/Karaman	89	9	2	-
GEDİZ/Kütahya	80	18	-	1
UZUNKÖPRÜ/Trakya	83	15	1	1
AFYONKARAHİSAR*	44	12	13	31
OLTU/Erzurum	75	25	-	-
SOMA/Manisa	81	17	1	-

* mermer

Ankete katılanların;

• İlkokul/ortaokul mezunu çalışanların en düşük olduğu bölge, % 44 ile Afyonkarahisar olup, oranın en yüksek olduğu bölge ise % 89 ile Ermenek / Karaman bölgesidir.

• İlkokul/ortaokul mezunu çalışanların en düşük olduğu bölge olan Afyonkarahisar, meslek lisesi mezunu çalışanın en fazla olduğu bölgedir.

• Yeraltı kömür sektöründe çalışanlar ağırlıklı olarak ilkokul /ortaokul mezunları ile çalışılmaktadır.

ÇALIŞANLARIN ÇALIŞMA YILLARI DAĞILIMI (%)

	< 5yıl	5-10	10-15	15-20	20 <
DURSUNBEY/Balıkesir	64	20	5	6	5
ERMENEK/Karaman	27	26	27	17	3
GEDİZ/Kütahya	35	32	17	11	4
UZUNKÖPRÜ/Trakya	22	21	19	15	23
AFYONKARAHİSAR*	42	22	11	10	15
OLTU/Erzurum	55	22	5	8	9
SOMA/Manisa	74	13	9	2	3

* mermer

Ankete katılanların;

• Çalışma yılı beş yıl ve daha az olanlar en fazla % 74 ile Soma/Manisa bölgesinde iken bunu % 64 ile Dursunbey/Balıkesir bölgesi takip etmektedir.

- Çalışma yılı 5-10 yıl arasında olanların yüzdesinde % 32 ile en fazla Gediz/Kütahya bölgesi iken, Uzunköprü/Trakya bölgesi 20 ve daha fazla çalışma yılı içersinde % 23 ile en fazladır.

ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ
ALMA DAĞILIMI (%)

	ALANLAR	ALMAYANLAR
DURSUNBEY/Balıkesir	64	36
ERMENEK/Karaman	73	27
GEDİZ/Kütahya	66	34
UZUNKÖPRÜ/Trakya	68	32
AFYONKARAHİSAR*	72	28
OLTU/Erzurum	62	38
SOMA/Manisa	95	5

* mermer

Anket katılımcıları arasında;

- İş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade edenler arasında, en yüksek oran % 95 ile Soma / Manisa bölgesi olup, en düşük oransa % 62 ile Oltu / Erzurum bölgesidir.
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade edenler oranı tüm bölgelerde % 62'nin üzerindedir.

ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ
ALMA ZAMANI DAĞILIMI(%)

	BU YIL	DAHA ÖNCE
DURSUNBEY/Balıkesir	67	33
ERMENEK/Karaman	60	40
GEDİZ/Kütahya	42	58
UZUNKÖPRÜ/Trakya	37	63
AFYONKARAHİSAR*	51	49
OLTU/Erzurum	64	36
SOMA/Manisa	52	48

* mermer

Arasında iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade eden anket katılımcılarından;

- Dursunbey / Balıkesir bölgesi katılımcılarından bu eğitimi bu yıl aldıklarını ifade edenlerin yüzdesi 67 iken, Uzunköprü / Trakya bölgesi katılımcılarından % 63'ü eğitimi daha önceki yıllarda aldıklarını belirtmişlerdir

**ÇALIŞANLARDA YAPTIKLARI İŞLE İLGİLİ
İŞVEREN TARAFINDAN HAZIRLANMIŞ
YAZILI TALİMAT MEVCUTİYETİ DAĞILIMI(%)**

	VAR	YOK
DURSUNBEY/Balıkesir	95	5
ERMENEK/Karaman	90	10
GEDİZ/Kütahya	82	18
UZUNKÖPRÜ/Trakya	91	9
AFYONKARAHİSAR*	78	22
OLTU/Erzurum	77	23
SOMA/Manisa	97	3

* mermer

Anket katılımcılarından;

• Yaptıkları işle ilgili olarak işveren tarafından hazırlanmış yazılı talimatların mevcut olduğunu ifade edenlerin en fazlası % 97 ile Soma/Manisa bölgesi katılımcıları olmuştur.

• Bu bölgeyi % 95 ile Dursunbey/Balıkesir, % 91 ile Uzunköprü/Trakya bölgeleri takip etmektedir.

**ÇALIŞANLARIN YAPTIKLARI İŞLE İLGİLİ RİSKLERİ VE
ALINACAK ÖNLEMLERİ BİLME DAĞILIMI (%)**

	BİLİYOR	BİLMİYOR
DURSUNBEY/Balıkesir	90	10
ERMENEK/Karaman	73	27
GEDİZ/Kütahya	66	34
UZUNKÖPRÜ/Trakya	68	32
AFYONKARAHİSAR*	94	6
OLTU/Erzurum	97	3
SOMA/Manisa	99	1

* mermer

Anket katılımcıları arasında;

• Yaptıkları işle ilgili olarak riskleri ve alınacak önlemleri bildiklerini ifade edenlerin en yüksek olduğu bölge % 99 ile Soma / Manisa bölgesidir. Bu bölge aynı zamanda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade edenler arasında da ilk sıradadır.

• İş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade edenlerin yüzdesi 64 olan Dursunbey/ Balıkesir bölgesinde yaptıkları işteki riskleri ve alınacak önlemleri bilme yüzdesinin 90 olması dikkat çekicidir. 2006 yılında grizu patlaması olan ve 17 kişinin öldüğü bu bölgede kaza etkisiyle risk algılamasının yüksek çıkması doğaldır.

**ÇALIŞANLARIN YAPTIKLARI İŞİN RİSKLERİ VE ALINACAK
ÖNLEMLERİ HAKKINDA İŞ AMİRLERİ TARAFINDAN
BİLGİLENDİRİLMELERİ DAĞILIMI (%)**

	BİLGİLENDİRİLİYOR	BİLGİLENDİRİLMİYOR
DURSUNBEY/ <i>Balıkesir</i>	97	3
ERMENEK/ <i>Karaman</i>	-	-
GEDİZ/ <i>Kütahya</i>	-	-
UZUNKÖPRÜ/ <i>Trakya</i>	-	-
AFYONKARAHİSAR*	83	17
OLTU/ <i>Erzurum</i>	77	23
SOMA/ <i>Manisa</i>	94	6

* mermer

Anket katılımcıları arasında;

- Yaptıkları işin riski ve alınacak önlemler hakkında amirleri tarafından sürekli bilgilendirilmeleriyle ilgili olarak Ermenek / Karaman, Gediz / Kütahya ve Uzunköprü / Trakya katılımcıları cevap vermezken, Dursunbey / Balıkesir ile Soma / Manisa katılımcıları sırasıyla % 97 ve % 94 ile en yüksek düzeyde olumlu cevap vermişlerdir.

**ÇALIŞANLARIN ÇEVRELERİNDEKİ OLUMSUZLUKLARA
KARŞI DAVRANIŞ BİÇİMİ DAĞILIMI (%)**

	İLGİLENMEZ	İKAZ EDER	İkaz eder/AMİRİNE SÖYLER
DURSUNBEY/ <i>Balıkesir</i>	-	30	70
ERMENEK/ <i>Karaman</i>	3	21	75
GEDİZ/ <i>Kütahya</i>	2	33	65
UZUNKÖPRÜ/ <i>Trakya</i>	3	31	66
AFYONKARAHİSAR*	4	29	67
OLTU/ <i>Erzurum</i>	2	24	75
SOMA/ <i>Manisa</i>	3	26	70

* mermer

Anket katılımcılarının;

- Tüm bölgelerdeki çoğunluğu çevrelerindeki olumsuzluklara karşın duyarlı olduklarını ifade etmişlerdir.

**ÇALIŞANLARIN ACİL DURUMLARDA YAPACAKLARI
HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLMA DAĞILIMI (%)**

	BİLİYOR	BİLMİYOR
DURSUNBEY/ <i>Balıkesir</i>	72	28
ERMENEK/ <i>Karaman</i>	66	34
GEDİZ/ <i>Kütahya</i>	88	12
UZUNKÖPRÜ/ <i>Trakya</i>	88	12
AFYONKARAHİSAR*	89	11
OLTU/ <i>Erzurum</i>	70	30
SOMA/ <i>Manisa</i>	93	7

* mermer

Anket katılımcılarından

• En yüksek oran olan Soma / Manisa bölgesi katılımcılarının % 93'ü acil durumlarda yapacakları hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir.

**İŞ YERLERİNDEKİ KAÇIŞ YOLLARI VE YANGIN SÖNDÜRME
TÜPLERİ YETERLİLİĞİ DAĞILIMI(%)**

	YETERLİ	YETERSİZ
DURSUNBEY/ <i>Balıkesir</i>	100	
ERMENEK/ <i>Karaman</i>	83	17
GEDİZ/ <i>Kütahya</i>	83	17
UZUNKÖPRÜ/ <i>Trakya</i>	76	24
AFYONKARAHİSAR*	89	11
OLTU/ <i>Erzurum</i>	48	52
SOMA/ <i>Manisa</i>	94	6

* mermer

• Tüm bölgelerde ankete katılanların büyük çoğunluğu işyerlerinde kaçış yolları ile yangın söndürme tüplerinin yeterli olduklarını ifade etmişlerdir.

ÇALIŞANLARIN İLK YARDIM EĞİTİMİ
ALMA DAĞILIMI (%)

	ALAN	ALMAYAN
DURSUNBEY/Balıkesir	68	32
ERMENEK/Karaman	54	46
GEDİZ/Kütahya	67	33
UZUNKÖPRÜ/Trakya	61	39
AFYONKARAHİSAR*	63	37
OLTU/Erzurum	46	54
SOMA/Manisa	74	26

* mermer

• Tüm bölgelerde ankete katılanların yarısından çoğu ilk yardım eğitimi aldıklarını ifade etmişlerdir.

ÇALIŞANLARA KORUYUCU MALZEME VERME (%)

	VERİLİYOR	VERİLMİYOR
DURSUNBEY/Balıkesir	100	
ERMENEK/Karaman	85	15
GEDİZ/Kütahya	82	18
UZUNKÖPRÜ/Trakya	78	22
AFYONKARAHİSAR*	92	8
OLTU/Erzurum	61	39
SOMA/Manisa	92	8

* mermer

• Tüm bölgelerde ankete katılanların büyük çoğunluğu işveren tarafından koruyucu malzeme verildiğini ifade etmişlerdir.

**ÇALIŞANLARDA KORUYUCU MALZEME
KULLANIMI DAĞILIMI (%)**

	KULLANIYOR	KULLANMIYOR	ARASIRA
DURSUNBEY/Balıkesir	91	7	2
ERMENEK/Karaman	86	5	9
GEDİZ/Kütahya	80	4	-
UZUNKÖPRÜ/Trakya	85	3	11
AFYONKARAHİSAR*	74	5	21
OLTU/Erzurum	68	17	15
SOMA/Manisa	84	9	8

* mermer

- Koruyucu malzeme verildiğini ifade eden anket katılımcılarından büyük çoğunluğu, verilen koruyucu malzemeyi kullandıklarını ifade etmişlerdir.

**ÇALIŞANLARIN İŞ KAZASI
GEÇİRİP/GEÇİRMEME DAĞILIMI (%)**

	GEÇİREN	GEÇİRMİYEN
DURSUNBEY/Balıkesir	34	66
ERMENEK/Karaman	48	52
GEDİZ/Kütahya	49	51
UZUNKÖPRÜ/Trakya	33	67
AFYONKARAHİSAR*	16	84
OLTU/Erzurum	37	63
SOMA/Manisa	47	53

* mermer

Ankete katılanların;

- Afyonkarahisar bölgesinde % 84 ü iş kazası geçirmediğini ifade etmişlerdir.

**ÇALIŞANLARIN GEÇİRDİKLERİ İŞ KAZALARININ
İŞ GÜNÜ KAYIPLI OLUP/OLMAMA DAĞILIMI (%)**

	İŞ GÜNÜ KAYIPLI	İŞ GÜNÜ KAYIPSIZ
DURSUNBEY/Balıkesir	34	66
ERMENEK/Karaman	63	37
GEDİZ/Kütahya	70	30
UZUNKÖPRÜ/Trakya	72	28
AFYONKARAHİSAR*	27	73
OLTU/Erzurum	68	32
SOMA/Manisa	72	28

* mermer

İş kazası geçirdiklerini ifade eden anket katılımcılarından;

- İşgünü kayıpsız olduğunu belirtenlerin en fazlası % 73 ile Afyonkarahisar'dadır.
- İşgünü kayıplı kazalarda ilk sırayı % 74 ile Soma / Manisa bölgesi almaktadır.

**ÇALIŞANLARIN GEÇİRDİKLERİ İŞ KAZALARININ
TÜRÜ DAĞILIMI (%)**

	Uzuv sıkışması	Mal. çarp. Düşmesi	Tah.yap.tah. düş.	Tak.sök.tah. düş.	Taş.köm. düşmesi	Bel ağrısı
DURSUNBEY/Balıkesir						
ERMENEK/Karaman	12	21	18	3	16	19
GEDİZ/Kütahya	5	28	15	3	29	5
UZUNKÖPRÜ/Trakya	5	21	1	3	30	23
AFYONKARAHİSAR*	19	12	-	-	12	23
OLTU/Erzurum	-	16	4	12	12	20
SOMA/Manisa	8	31	13	11	8	12

* Mermer

Anket katılımcılarından;

• İş kazası geçirdiklerini ifade edenler arasında uzuv sıkışmasında ilk sırayı % 19 ile Afyonkarahisar almaktadır.

• Diğer bölgelerdeki kaza türleri çoğunlukla malzeme çarpması/düşmesi, taş/kömür düşmesi ve bel ağrısı şeklinde gerçekleşmektedir.

**ÇALIŞANLARIN 4857 SAYILI İŞ KANUNU HAKKINDA
BİLGİLERİ DAĞILIMI (%)**

	VAR	YOK
DURSUNBEY/Balıkesir	37	63
ERMENEK/Karaman	-	-
GEDİZ/Kütahya	25	75
UZUNKÖPRÜ/Trakya	23	77
AFYONKARAHİSAR*	44	56
OLTU/Erzurum	-	-
SOMA/Manisa	33	67

* mermer

Anket katılımcılarının çoğunluğu;

• 4857 sayılı iş kanunu ve bu kanun dayanağında yönetmelikler hakkında bilgileri olmadığını ifade etmişlerdir.

YAZILI BASINDA KAMPANYA HABERLERİ

Madencilik Sektöründe iş sağlığı ve güvenliği kampanyasına destek veriyoruz

Sındırgı ilçesindeki maden rezervleri ve maden işletmelerini dikkate aldığımızda bu sektörde çalışarak hizmet üreten halkımıza sağlıklarının korunmasını gazetemiz önemsemektedir. Bu itibarla sektörün insan ve bitki sağlığını koruması konusundaki yurt içi ve yurt dışı çalışmalar takip etmeyi görev telakki ediyoruz. **BALIKESİR İLİMİZİN Dursunbey İlçesinde Şen Madencilik A.Ş.**

Priştina Ocağı Sosyal tesislerinde 21-22 Haziran 2007 tarihlerinde seminer

düzenlendi. Düzenlenen toplantı 21 Haziran 2007 Perşembe günü saat:10.00-11.00

arasında İŞGÜM. Müdür Vekili Baş İş Müfettişi Adnan İNEM, Maden Mühendisleri Odası Başkanı Mehmet TORUN, Şen Madencilik A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Ertan ORTAKÖYLÜ, Dursunbey Belediye Başkanı Mehmet Ruhi YILMAZ, Dursunbey Kaymakamı İbrahim KÜÇÜK, İSGGM. Uzman yardımcısı Kampanya tanıtım sunumunu gerçekleştirecek Ali Rıza ERGUN programda yer **Maharic Dursunbey 3'de**

Dursunbey...

Maden Mühendisleri Odası tarafından yeraltı işçilerine yönelik iki günlük seminer Cuma günü sona erdi. Seminer için ilçemizde bulunan Maden Mühendisleri Odası Yönetim kurulu başkanı Mehmet Torun gazetemize özel açıklamalarda bulundu. Mehmet Torun TKİ'nin Soma'da üretimden çekilmesini büyük eksiklik olarak nitelendirdi. Torun "Devletin yeraltında üretimden çekilmesiyle buralar özel sektöre bırakılmıştır. Özel sektörde en büyük eksiklik iş güvenliği eksikliği. Mutlaka buraya kamu yatırımı yapılması lazım. Soma'da mutlaka kamunun geri dönüşümü olmalı. Kamu eliyle üretim mutlaka yapılmalı" dedi. Seminer hakkında da bilgiler veren Maden Mühendisleri Odası yönetim kurulu başkanı Mehmet Torun "2007 yılında Çalışma Bakanlığı ile bir protokol imzalayarak iş kazasının en çok yaşandığı 8 bölgede Eğitim seminerlerine başladık. İş kazasının en çok yaşandığı sekiz bölge içinde, Zonguldak, Gediz, Soma, Uzunköprü, Afyonkarahisar gibi bölgelerimiz yer alıyor. Soma'da iki gün süren eğitim seminerlerinde 3200 Maden işçisine, 350 Maden mühendisiyle görüştük. Eğitim semineri kampanyamız başarıyla sonuçlandı. Tabii kaza olmayacak diye birşey yok. Biz eğitimleri ön plana çıkardık. Seminere katılan işçilerle anketler yaptık. Yapılan anketleri değerlendirip sonuçlar çıkaracağız. İşçiler zor şartlar altında düşük ücretle çalıştıklarını söylediler" dedi.

Soma...

Seminer sona erdi

Madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği konularını ele aldığı iki günlük eğitim semineri dün sona erdi. Maden Mühendisleri Odası, Çalışma Bakanlığı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Dairesi Başkanlığı, Türkiye Maden İşçileri Sendikası, ELİ, İmbat, Azyak, Uyar Madencilik, Park Teknik ve Soma Kömür İşletmeleri gibi özel sektör işçilerinin katılımı ile gerçekleştirilen güvenlik konulu eğitim semineri tamamlandı. Seminer sonunda katkıda bulunanlara birer plaket takdim edildi.

Haber Merkezi

Soma...

Maden Mühendisleri kokteylde bir araya geld

Maden Bakanlığı ile bir protoko
Mühendisleri imzaladık. Bu protokol
O d a s ı gereği Türkiye'de
geçtiğimiz Cuma akşamı özellikle maden
ELI Sosyal Tesislerinde kazalarının yoğun

Soma...

Oltu...

"Kazalar kader değildir"

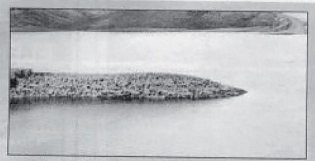
TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Torun

Sandıklı'da gençlik şöleni

Afyonkarahisar'ın Sandıklı ilçesinde bu yıl 4.'sü düzenlenen Gençlik Şöleni, renkli görüntülere sahne oldu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın TMMOB Maden Mühendisleri Odası işbirliğiyle düzenlediği 'Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenesi' konulu eğitim semineri ilimizde başladı.

● Sayfa 3'te

İlimizin 2050 yılına kadar su ihtiyacını karşılayacak olan Akdeğirmen barajında su seviyesi 9 milyon m3 seviyesine ulaştı.

Akdeğirmen'de su seviyesi yükseliyor

Aralık ayında açılışı yapılan ve su tutmaya başlayan Akdeğirmen Barajında su seviyesi yükselmeye başladı. Proje kapsamındaki Arıtma Tesisinin ta-

Afyonkarahisar...

CUMA 23 MAYIS 2008

ODAK

Yaşam koşulları

TÜRKİYE'DE MADEN ocaklarında 1955 yılından bugüne kadar 2 bin 668 işçisi hayatını kaybetti. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na göre; en az kaza 1999 yılında 1 bitti, bin 722 işçi de yaralandı. En fazla yaralanmanın olduğu kazalar ise; 9 bin

ÇALIŞMA VE SOSYAL Güvenlik Bakanlığı'nın TMMOB Maden Mühendisleri Odası işbirliğiyle düzenlediği "Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenesi" konulu eğitim semineri Afyonkarahisar'da başladı. Afyon Kocatepe Üniversitesi Ahmet Necdet Sezer Kampüsü Abdullah Kaptan Salonu'nda alınması düzenlenen eğitim semineri iki gün sürecek. Seminerin açılışında konuşan İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü İsmet, madenlerde grizu faciasının en büyükünün Zonguldak Köşlü'de 3 Mart 1992 yılında meydana geldiğini ve 263 işçinin öldüğünü söyledi.

2668 İŞÇİ HAYATINI KAYBETTİ

ÇALIŞMA VE SOSYAL Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Adnan İsmet, 1955 yılından bu zamana kadar maden ocaklarında meydana gelen iş kazalarında, 2 bin 668 işçinin hayatını kaybettiğini ve 318 bin 650 işçinin de yaralandığını bildirdi. İsmet, en az kazanın 1999 yılında yaşandığını, bu yılda 4 işçinin hayatını kaybettiğini, bin 722 işçinin yaralandığını söyledi. İsmet, en fazla yaralanmanın olduğu kazaların 9 bin 992 kişiyi 1966 yılında meydana geldiğini ifade etti. İsmet, "Maden Kampanyası" kapsamında gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek olan bu eğitimlerle Türkiye'de madencilik sektörünün mevcut iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının tespiti yapıp, bu sorunlara göre iyileştirici ve risk unsurlarının azaltılmasını sağlayacak faaliyetlerin yaygınlaşmasına katkı sağlayacağını sözlerine ekledi.

"Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenesi" konulu eğitim semineri Ahmet Necdet Sezer Kampüsü Abdullah Kaptan Salonu'nda başladı.

Gençlik Şöleni

Sandıklı ilçesinde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik Spor Bayramı dolayısıyla bu yıl 4.ncüsü yapılan ve geleneksel hale getirilen Gençlik Şöleni renkli görüntülere sahne oldu.

Belediye Meydanı'nda saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması ile başlayan Gençlik Şöleni'nde konuşan Sandıklı Kaymakamı Adnan Kayış, "Çok geçtin temennileri gençlerimiz için bu tür etkinliklerin düzenlenmesi çok önemli. Vatandaşlar için çok değerli etkinliklerin bu tür sosyal faaliyetlere de ih-

Afyonkarahisar...

5 Mart 2008

Susma

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Semineri Gerçekleşti

Yavuz Erkanon

Sıcaattin Gonca

Rifat Doğdelen

Ramazan Denizci

"İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile TMMOB Maden İşçileri Odası'nın birliktir düzenlediği "Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Kampanyası Eğitim Semineri" Zonguldak'ta başladı. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Yavuz Erkanon, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Kasım Özer, Zonguldak Belediye Başkanı Sıcaattin Gonca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Ramazan Denizci, Zonguldak İl Müdürü Mehmet Torun

Mehmet Torun

tutulabilirliği ve ayak ilerleme hızlarının artarak hem üretimi artırıyor hem de emniyetli çalışma sağlanabilirliği için işçi okullarının açılması gerektiğini söyledi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Kasım Özer,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Kasım Özer, seminerin açılış konuşmasında, madencilik sektöründe...

Zonguldak.....

Zonguldak'ta madencilere eğitim semineri veriliyor

Zonguldak'ta, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne, "Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Kampanyası" kapsamında madencilik sektörüne yönelik eğitim semineri düzenleneceği bildirildi. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne bağlı olarak, Çarşamba, Çarşamba ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Maden Mühendisleri Odası arasında 3 Mayıs 2007'de "Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının iyileştirilmesi" konusunda imzalanmış protokol çerçevesinde, 20-21 Martta 4. Eğitim Semineri gerçekleştirileceği bildirildi.

İlgili Bakanlığın her yıl belirlenen sektörlerde iş sağlığı ve güvenliği kampanyaları düzenlediği anlaşılan açıklamada, şunlar kaydedildi: "Maden ocaklarında 150 bin hayata kadar 2 bin 688 işçi hayatını kaybetti, 318 bin 650 işçi de yaralandı. Söz konusu yıllarda Türkiye Taşkömürü Kurumuna (TTK) bağlı madencilik sektörünün mevcut iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının tespitinin yapılarak, risk unsurlarının azaltılması amacıyla faaliyetlerin yürütülmesine katkı sağlanacağına dönüştürüldüğü bildirildi.

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü açıklamasında eğitimlerle madencilik sektörünün mevcut iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının tespitinin yapılarak, risk unsurlarının azaltılması amacıyla faaliyetlerin yürütülmesine katkı sağlanacağına dönüştürüldüğü bildirildi.

genellikle en çok karlı olan sektörler ve kazaları en çok olan sektörlerdir. Madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının tespitinin yapılarak, risk unsurlarının azaltılması amacıyla faaliyetlerin yürütülmesine katkı sağlanacağına dönüştürüldüğü bildirildi. Kampanya kapsamında, ülke genelinde en çok karlı olan sektörler ve kazaları en çok olan sektörlerdir. Madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının tespitinin yapılarak, risk unsurlarının azaltılması amacıyla faaliyetlerin yürütülmesine katkı sağlanacağına dönüştürüldüğü bildirildi.

Madenlerde iş sağlığı ve güvenliği kampanyası

"Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Kampanyası" kapsamında madencilik sektörüne yönelik eğitim semineri düzenleneceği bildirildi

Zonguldak'ta, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne, "Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Kampanyası" kapsamında madencilik sektörüne yönelik eğitim semineri düzenleneceği bildirildi. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün yazılı açıklamasında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Maden Mühendisleri Odası arasında 3 Mayıs 2007'de "Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının iyileştirilmesi" konusunda imzalanmış protokol çerçevesinde, 20-21 Martta 4. Eğitim Semineri gerçekleştirileceği bildirildi. İlgili Bakanlığın her yıl belirlenen sektörlerde iş sağlığı ve güvenliği kampanyaları düzenlediği anlatılan açıklamada, şunlar kaydedildi: "Maden ocaklarında 1955'ten bu-

güne kadar 2 bin 688 işçi hayatını kaybetti, 318 bin 650 işçi de yaralandı. Söz konusu yıllarda Türkiye Taşkömürü Kurumuna (TTK) bağlı madencilik sektörünün mevcut iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının tespitinin yapılarak, risk unsurlarının azaltılması amacıyla faaliyetlerin yürütülmesine katkı sağlanacağına dönüştürüldüğü bildirildi. Kampanya kapsamında, ülke genelinde en çok karlı olan sektörler ve kazaları en çok olan sektörlerdir. Madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının tespitinin yapılarak, risk unsurlarının azaltılması amacıyla faaliyetlerin yürütülmesine katkı sağlanacağına dönüştürüldüğü bildirildi.

Zonguldak...

SONUÇ

Madencilik özellikle yeraltı kömür madenciliği doğası gereği içerisinde birçok riskler içeren, güvensiz ortamların, güvensiz tutum ve davranışların ağır acılara yol açtığı dünyanın en ağır işkollarından birisidir.

Ülkemizde yürütülen madencilik politikaları ve var olan ülke gerçeklerinin özellikle iş sağlığı ve güvenliği anlamında madencilik sektörüne olumsuz yansımaları; yetersiz alt yapıya sahip denetimsiz işletmeler, insan odaklı çalışma temelinden uzak duyarsız işveren, kazalar kaderdir diyen eğitimsiz ve örgütsüz çalışan şeklinde olmaktadır.

Bu olumsuz yansımaların neden olduğu iş kazalarının kamuoyu gündemine gelmesi ancak meydana gelen kazaların şiddeti ve ölü sayısı oranında olmakta, burada da asıl sorunun tartışılmasından ziyade yükselen çılgınlık, gözyaşları ile bayrağa sarılı tabutlar görsel ve yazılı basının tirajı için kullanılmakta, demeçler verilmekte bir sonraki büyük acıya kadar madenci yine kendi kaderi ile baş başa bırakılmaktadır. Tek tek ölümler, sakat kalmalar, meslek hastalıkları basında hiç yer almamakta, sadece eğer işveren tarafından bildirilmişse istatistikler arasında rakam olarak yerini almaktadır. Çünkü madenler kentlerden uzaktır, madenler dağ başlarındadır, madenciler yerin altındadır ve madenciler yüzlerinde yüz karası olmayan kömür karası ile ekmek parası kazanmaktadırlar.

Genellikle emek yoğun çalışılan sektörümüzde 2006 yılı istatistiklerine göre, 437 kömür madeni işletmesi, 500 kömürden gayri madencilik yapan işletme, 2852 taş, kil ve kum ocağı ile 500 metal olmayan diğer madenlerin istihracını yapan işletme bulunmakta olup sektörde 104.942 kişi istihdam edilmektedir.

SSK istatistiklerine göre ülkemizde 2006 yılında 79.027 adet iş kazası, 574 adet meslek hastalığı meydana gelmiştir. İş kazaları sonucu 1592 kişi, meslek hastalığı sonucu 9 kişi olmak üzere toplam 1.601 kişi hayatını kaybetmiştir. Kaybedilen işgünü sayısı 1.895.235 olup, 2006 yılında meydana gelen iş kazalarının % 8,5' ni kömür madenciliği oluşturmaktadır.

1995–2005 yılları arasındaki SSK verilerini incelediğimizde, ortalama değerlere göre iş kazalarının % 8,72'si, meslek hastalığı vakalarının % 51,12'si, sürekli iş göremezlik vakalarının % 28,41'i, ölüm vakalarının ise %10,18'i madencilik sektöründe meydana gelmiştir.

Yapılan araştırmalarda iş kazalarının % 50'sinin kolaylıkla önlenabilir kazalar olduğu, % 48'inin sistemli bir çalışma ile önenebileceği, % 2' sinin

ise önlenemeyeceğini ortaya koymaktadır. Bu halde iş kazalarının % 98'inin önlenebileceği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Önlenilme temelinde ise devlet (uygulanabilir kanun, tüzük, yönetmelik hazırlama ile denetim), önlemek ödemekten daha çağdaş, daha insani diyen ve proaktif yaklaşımla insan odaklı çalışan duyarlı işveren ile kazalar kaderdir demeyen örgütlü çalışan bulunmaktadır. Bu temel toplumdaki güvenlik kültürü ile birebir ilişkilidir.

Katma değeri büyük olduğu halde, sektöre yeterli ilgiyi özellikle iş sağlığı ve güvenliği anlamında teşviki sağlayacak güçte lobi oluşturamayan işveren ile devlet arasında, örgütsüz işçi ile işveren arasında asimetrik bir güç vardır. Sektörümüzde kaba bir deyimle gücünün güçsüzü ezdiği vahşi bir sistem uygulanmaktadır. Sistemin aktörlerinin ezdiği ise, en güçsüz olan sektör çalışanı olmaktadır.

Diğer yandan AB süreci içerisinde kanun, tüzük ve yönetmeliklerin hızlı bir şekilde değiştirilmesi ve uygulamaya konulması, sektörde çalışan meslektaşlarımızın bu konularla ilgili olarak bilgilendirilmeleri, bilinçlendirilmeleri zorunluluğunu beraberinde getirmiştir.

Kamu eylemi yapılan madencilik faaliyetlerinin özel sektöre devredilme trendi son yıllarda çok büyük ivme kazanmış, maden mühendisi sayısı da bu trende uygun olarak özel sektörde, kamuda çalışanına göre asimetrik artmıştır. Bu durum Odamızın oda/üye ilişkileri temelinde örgütlenme ve etki alanını özel sektöre yönlendirmesi gereğini ortaya çıkarmıştır. Oda, politik görüşünden taviz vermeden bu alan içerisinde maden mühendislerinin yanısıra sektör işvereni ve işçileri ile de birlikte olmaktadır. Çünkü üyesi olan maden mühendisi, sektör işvereni ve sektör çalışanı ile sürekli iç içedir.

Yukarıda kısaca çerçevesi çizilen iş sağlığı ve güvenliği temelinde güvenlik kültürü ile bilgilendirme ve bilinçlendirme öznelerinden kalkarak, Maden Mühendisleri Odası, hedef kitlesi maden mühendisi, maden işvereni ve maden işçisi olan bir projeyi, "MADENLERDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAMPANYASI" nı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı / İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile 2007 / 2008 yıllarında hayata geçirmiştir.

Bu çerçevede, 3 Mayıs 2007 tarihinde başlayan " İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası" nda madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi olan bir protokol imzalanmıştır. İmza töreninde Oda Başkanımız Mehmet TORUN, Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Enis YETER ile İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Erhan BATUR hazır bulunmuş olup, odamız adına Oda Başkanımız Mehmet TORUN protokole imza koymuştur.

ÖNERİLER

1. Sosyal bir hukuk devletinde iş yasaları çalışanların hakkını korumak ve geliştirmek amacını temel ilke alırken, çıkarılan 4857 sayılı İş Yasası tamamen işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kurlarsız çalışmayı, işçiyi başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan bu yasa yerine, konunun tüm taraflarının katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş Mevzuatı eksenini “insan” olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.

2. İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alınarak yenilenmeli ve hayata geçirilmelidir. İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili ulusal politikaların tesisinde etken olması için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından oluşturulan “İş Güvenliği Konseyi” yapısında, hükümet ve işveren temsilcilerinin yanı sıra, Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği’ne (TMMOB) bağlı ilgili meslek odalarının, Türk Tabipler Birliği’nin (TTB), Türkiye Barolar Birliği’nin (TBB) ve sendikaların da yer almaları sağlanarak, sürece katacakları olumlu katkılardan yararlanılmalıdır.

3. 20 Ocak 2004 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları, Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik”te ve 4857 sayılı İş Yasası ile İş Sağlığı ve Güvenliği uygulamalarında “İş Güvenliği Mühendisliği” yerine, “İş Güvenliği Uzmanı” tanımı getirilerek mühendislik ile teknik elemanlık birbiriyle eşdeğer tutulmuştur. Temelde mühendislik altyapısı, bilgi birikimi ve deneyimi gerektiren iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarında mühendis istihdamı, gerek ilgili kanun gerekse yönetmeliklerde yapılacak düzenlemelerle sağlanmalıdır.

4. Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamını sağlamak, çalışanları, çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak için TMMOB, TTB, TBB ve sendikaların da içinde yer alacağı düzenleme ve uygulamalar ivedilikle yaşama geçirilmelidir. İş Güvenliği konusunda TMMOB’ye bağlı Meslek Odalarınca eğitilen, belgelendirilen ve denetlenen İş Güvenliği Mühendislerinin istihdam edilmesi zorunlu tutulmalıdır.

5. İş Güvenliği Mühendisliği kavramı, çıkarılacak yeni bir yönetmelikle yeniden tanımlanmalı ve işyerlerinde İş Güvenliği Mühendisi çalışma zorunluluğu getirilerek çalışma koşulları yeniden düzenlenmelidir. “İş Güven-

liği Mühendisleri” ücret yönünden işverene bağlı olmamalıdır. İş Güvenliği Mühendislerinin ücret çizelgeleri Bakanlık ve TMMOB’ye bağlı ilgili meslek odalarıyla birlikte belirlenmelidir.

6. İş Sağlığı ve Güvenliğine yönelik eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmelidir.

7. 50’den daha az işçi çalıştıran işyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının kurulması yasalarla güvence altına alınmalıdır. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri bütün işyerlerini ve tüm çalışanları kapsamalıdır. Bu kurullar, tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli ve tavsiye kurulundan ziyade yaptırım gücüne sahip bir kurula dönüştürülmelidir.

8. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde “Önce İnsan, Önce Sağlık, Önce İş Güvenliği” anlayışı yerleştirilmeli, tüm süreçlerde öncelik İş Sağlığı ve Güvenliğinde olmalıdır.

9. İş Sağlığı ve Güvenliği denetimlerinde hedef işyeri ve işçi sayısı artırılmalı, riskli iş kollarında denetimin etkinliği yeni denetim yöntemlerinin uygulanması ile desteklenmeli, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri izlemeleri için denetim elemanlarına imkanlar sağlanmalıdır.

10. İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda çalışma koşulları ve bu koşullar arasındaki nedensel ilişkileri araştırmak, bilimsel araştırma yapacak, araştırma kurumları oluşturulmalı, eğitim kurumları özendirilmelidir.

11. Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğretimden başlanarak İş Sağlığı ve Güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.

12. Meslek Hastalıkları Hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

13. Çalışan herkesin sağlık hakkından yararlanması için ortak sağlık birimleri kurulmalı, İşçi Sağlık Dispanserlerine devlet desteğinin artırılması ve yenilerinin kurulması sağlanmalıdır.

14. Türkiye ve dünyada korkunç boyutlara ulaşan çocuk işçilik konusunda, çocuk emeği sömürüsü ortadan kaldırılmalı, çocukların rehabilite edilmesi, eğitilmesi ve ailelerine kazanç getirici olanaklar sağlanmalıdır. Ucuz iş gücü olarak görülen kadın işçilikle ilgili bütün olumsuz uygulamalar kaldırılmalıdır.

15. Çalışanlar ile işverenler arasında İş Sağlığı ve Güvenliği duyarlılığı ve bilincinin oluşması sağlıklı ve güvenli işyerinin oluşumu ile paralellik ta-

şmaktadır. Bunun için de güvenlik kültürü, aile kültürü veya toplumsal İş Sağlığı ve Güvenliği kültürü ile bir arada oluşturulmalı ve özendirilmelidir.

16. Ergonomi sadece İş Sağlığı ve Güvenliği alanında değil yaşayan her insanın yaşam felsefesi olmalıdır. Ergonomi, İş Sağlığı ve Güvenliğinin kendisidir. Disiplinler arası bir hizmet gerektirir. Ergonomi bilincinin oluşturulması bir devlet politikası haline gelmelidir.

17. İş Sağlığı ve Güvenliği; İş Güvenliği Mühendisi, İşyeri Hekimleri, İşyeri Hemşireleri ve İş Sağlığı Memurlarından oluşan bir ekip tarafından hayata geçirilmektedir. Ancak İş Güvenliği ve İş Sağlığına yönelik hekim ve mühendislerin görevleri, çalışma usul ve esasları yönetmeliklerde bir şekilde belirtilmiş olmasına rağmen, işyeri hemşirelerinin görevleri, çalışma usul ve esasları tanımlanmamış olup bu hususların tanımlanmasına gereksinim bulunmaktadır.

18. İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimine önem verilmeli, bu konuda eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır.

19. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri işyeri mekanı, teknoloji, üretimde kullanılan hammadde, üretilen ürün, ergonomi v.b. konular daha proje aşamasında planlanmalıdır.

20. Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular iş sağlığı ve güvenliği standart ve mevzuatına uygun üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı, üretim, satış ve kullanım sırasında standartlara göre mutlaka denetim yapılmalıdır.

21. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişi ve sunumu engellenmeli ve bu konuda meslek örgütleri, TSE ve Bakanlık kanalıyla bir denetim ağı oluşturulmalıdır.

22. Çalışanların eğitimi, çalışma alanındaki risklere karşı bilgilendirilmeleri, risklere karşı kişisel donanımlarının uygun ve eksiksiz olması işveren tarafından sağlanmalı ve sürekli olarak denetlenmelidir.

23. İş güvencesi ile iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar insana yakışır “norm ve standartta” bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdır.

24. Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.

25. Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

26. Kazaların tekrarlanmasını önleyecek tedbirlerin geliştirilmesi ve sisteme kazandırılmasını hedefleyen reaktif yaklaşımlar yerine kazaları hedeflemeyen, operasyonlardaki tehlikeleri inceleyerek “Nelerin yanlış gidebileceğini?” araştıran, önceden öngören, sonraki aşamada “daha başka neler olabilir” sorusuna yanıt arayan risk yönetimi yani proaktif yaklaşımlar öne çıkarılmalıdır.

27. İş kazalarının önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra, çalışma yaşamının da iyileştirilmesi, sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması, çalışanların sosyal ve ekonomik yaşamlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

28. Ülkemizde her konuda olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği konusunda da sağlıklı veri ve bilgi toplamada sıkıntı yaşanmakta, sistem iyi çalışmamaktadır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.

29. Gerek işçi sağlığı gerekse toplum sağlığı; bireylerin prim ödeme gücüne yüklenmeyecek bir biçimde genel bütçeden finanse edilmeli ve koruyucu sağlık hizmetleri geliştirilmelidir.

30. Sağlık personelinin atomize edilerek dağıtıldığı, tedavi edici sağlık hizmetlerinin öncelendiği genel sağlık sigortası ve aile hekimliği uygulamasından vazgeçilmelidir. Sağlık ocakları kapatılmamalıdır.

31. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sunumu için belirli işçi sayısı aranmamalı; uygulamalar devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar, tarım kesimi gibi yaptığı iş ve çevresinden etkilenen tüm toplum kesimlerini kapsamalıdır.

32. Küreselleşme politikaları ile özelleştirmeler sonucunda ortaya çıkan sorunların giderilmesi için tüm çalışanlara iş güvencesi sağlanmalıdır.

33. Kaçak işçilik önlenerek kayıtlı hale getirilmeli, sosyal güvence altına alınmalıdır.

34. Tüm toplu sözleşmelerde İş Sağlığı ve İş Güvenliği konularına kapsamlı yer verilmeli ve sendikaların bu konuya daha fazla sahip çıkması gerekmektedir.

35. Tüm çalışanlara İş Sağlığı ve İş Güvenliği konusunda sürekli eğitim verilerek bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

36. İş sağlığı ve güvenliği yasası TMMOB'nin uygun görüşü de alınarak acilen çıkarılmalıdır.

37. Çalışanların eğitimi, çalışma alanındaki risklere karşı bilgilendirilmeleri, risklere karşı kişisel donanımlarının uygun ve eksiksiz olması işveren tarafından sağlanmalı ve sürekli olarak denetlenmelidir.

38. Bilinçsizce ve teknolojiden uzak yapılan maden işletmeciliği, gerekli yatırımların yapılmasından kaçınılması, hızlı ve yüksek kazanç sağlanabilmesi için üretim zorlamaları kazalara davetiye çıkarmaktadır. Mühendislik bilim ve teknolojisinden uzak , teknik elemanın gözetim ve denetimi olmaksızın,tamamen ilkel koşullarda yürütülen emek yoğun işletmecilik tarzı terk edilmelidir.

39. Madencilik sektörü de dâhil olmak üzere, riskin yüksek olduğu bütün işyerlerinde işçi sayısına bakılmaksızın, iş sağlığı ve güvenliği kurullarının oluşturulması ve mühendis çalıştırma zorunluluğu mutlaka sağlanmalıdır.

40. Tüm sektörde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gerekli yatırımların yapılması sağlanmalıdır. Gerekli risk analizleri yapılarak yeterliliği ve uygulanabilirliği denetlenmeli, eksikliklerin giderilmesi için caydırıcı yaptırımlar uygulanmalıdır.

41. Kazaların önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra, çalışma yaşamının da iyileştirilmesi, sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması, çalışanların sosyal ve ekonomik yaşamlarının iyileştirilmesi zorunludur.

42. Dünyadaki tüm kaza incelemelerinde, kazanın meydana gelişinde rol oynayan en önemli faktörlerden birinin de çalışanlardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. İş güvencesinin olmayışı, aşırı zorlanma, uzun mesailer ve ergonomik olmayan çalışma koşulları nedeniyle vücudun yorgun düşmesi; ekonomik yoksunluk ve buna bağlı oluşan yetersiz beslenme, ailesel sorunlar ve benzeri durumlar; çalışanın tam olarak işe konsantre olamamasına ve hatalar serisinin oluşumuna neden olarak kazalara davetiye çıkarmaktadır. Kazaların önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra, çalışma yaşamının da iyileştirilmesi zorunludur.

43. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın, gerekli uygulama ve denetimleri layıkıyla yapabilmeleri için, kadrolarını maden mühendisleri ile güçlendirmesi gereklidir. Sektörde ulusal düzeyde acil durum planı ve risk haritalarının çıkarılması ve bu doğrultuda saha denetimlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır.

44. Günümüzde mostra madenciliği giderek azalmakta ve gelecekte derin yer altı madenciliğine doğru bir gidiş yaşanmaktadır. Bu anlamda yer

altı üretim kültürünün yaşatılması büyük önem taşımaktadır. Yer altı üretim kültürünün yaşatılması için bu konuda deneyimli TTK ve TKİ gibi kamu kuruluşlarımızın ayakta kalması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kurumlarımız üretim yaparken aynı zamanda iş güvenliği ve eğitim anlamında okul görevi de görmektedirler. Bu nedenle güçlendirilmeleri için gerekli çalışmalar zaman geçirilmeden yapılmalıdır.

45. Madencilik sektörü ilk yatırımı çok fazla olan ve risk sermayesi yüksek bir sektördür. Diğer sektörler gibi kar marjı çok yüksek değildir. Yatırılan sermayenin geri dönüşü uzun yılları almaktadır. Ayrıca iş güvenliği yatırımları çok pahalı ve zorunlu yatırımlardır. Bu gerekçelerle, özellikle iş güvenliği yatırımlarında kamu ve özel sektör mutlaka teşvik verilerek desteklenmelidir.

Ayrıca, madencilik sektörünün ayakta kalabilmesi için sektörel anlamda teşvik uygulamasının acilen başlatılması gerekmektedir. Bu konuda yasal düzenlemeler zaman geçirilmeden yapılmalıdır.

46. Teknik nezaretçi uygulamasında; aynı zamanda iş güvenliğinden de sorumlu olan mühendis ücretini, denetlemek durumunda olduğu işyeri sahibinden almakta olup, bu durum mühendisin, işletme ile ilgili kararlarında özgür davranmasını engellemektedir. Bu açıdan, teknik nezaretçinin özgürce karar verebilmesi ve görevini layıkıyla yerine getirebilmesi amacıyla, ücretini oluşturulacak bir fondan alması için gerekli yasal düzenlemeler acilen yapılmalıdır.

47. Maden mühendisinin teknik nezaret görevi alabileceği ruhsat sayısı azaltılmalı, çalışan sayısına bakılmadan tüm yeraltı işletmelerinde daimi olarak maden mühendisi bulundurulma zorunluluğu getirmelidir.

48. Ülkemizde yüksek risk taşıyan, kuralsız ve denetimsiz çalışan, mühendislik bilim ve tekniğinden uzak, teknik elemanın gözetim ve denetimi olmaksızın, tamamen ilkel koşullarda çalışan pek çok maden işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerde her an kaza olma olasılığı mevcuttur. Sektörün özelliği göz önüne alınarak kapsamlı bir risk haritasının söz konusu ilgili Bakanlıklarca hazırlanması ve denetimlerin buna göre yapılması gerekmektedir.

49. Maden Mühendisleri Odası'nın yasal hakkı olan mesleki denetimin engellenmesi ve üye denetimini yeterince yapamaması da sorunların çözümünü zorlaştırmaktadır. Bu çerçevede, gerekli yasal düzenlemeler zaman geçirilmeden yapılmalıdır.

50. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılan yeni İş

Kanunu ve ilgili yönetmelikleri, madencilik sektöründe etkin denetlemenin yapılabilmesi bakımından yetersizdir ve ciddi sakıncalar içermektedir. Söz konusu mevzuat,yeniden gözden geçirilerek madencilik sektörünün özellik arz eden sorunları da göz önüne alınarak yeniden düzenlenmelidir.

51. Kaza sonrası organizasyon ve koordinasyonun, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde kurulacak bir birim tarafından yürütülmesi, buna ilişkin planlamaların bu birim tarafından geliştirilerek kaza sonrası yaşanan belirsizliklerin giderilmesi büyük önem arz etmektedir.

52. Maden Kanunu'nda değişiklik yapılarak bazı madenlerin denetiminin Özel idarelere devri; söz konusu kurumlarda yeterli ve deneyimli maden mühendisi bulunmadığı için iş kazalarının arttırmasına neden olabilecektir. Mevcut uygulamada bazı madenler Özel İdare tarafından denetlenmektedir. Bu nedenlerle, tüm özel idarelerde acilen "madencilik şubesi" kurulması gerekmektedir.

EK 1

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

KONU

Bu işbirliğinin konusu, madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesidir.

GEREKÇE

Madencilik sektörü, doğası gereği içerdiği riskler nedeniyle özellik arz eden, bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetim gerektiren en ağır ve tehlikeli sektörlerin başında gelmektedir. 2005 yılı istatistiklerine göre ülkemizde kömür madenciliği yapan 462 işletme, kömürden gayri madencilik yapan 492 işletme ve 2599 taş, kil ve kum ocağı mevcut olup, toplam 83197 kişi istihdam edilmektedir. Emek yoğun çalışılan bu sektörde iş kazası ve meslek hastalıklarıyla karşılaşma olasılığı diğer iş kollarına oranla daha yüksektir.

1995-2005 yılları arasındaki SSK verilerini incelediğimizde, ortalama değerlere göre iş kazalarının %8,72'si, meslek hastalığı vakalarının %51,12'si, sürekli iş göremezlik vakalarının %28,41'i, ölüm vakalarının ise %10,18'i madencilik sektöründe meydana gelmiştir.

Sektörde iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi konusunda yürütülecek çalışmaların etkinlik kazanması için tüm sosyal tarafların birlikte mücadele etmesi büyük önem taşımaktadır.

TARAFLAR

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM)
- Türk Mimar ve Mühendisler Odası Birliği (TMMOB) Maden Mühendisleri Odası

YÜRÜTÜCÜLER

- İSGGM
- İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi Müdürlüğü (İSGÜM)
- TMMOB Maden Mühendisleri Odası

AMAÇ

Madde 1- Kazaların en sık görüldüğü iş kollarından biri olan madencilik sektöründe, işverenler ve çalışanların ilgili İSG mevzuatı, uygulamaları ve karşılaşılabilecek muhtemel riskler konusunda bilinçlenmelerini sağlayarak; iş kazası sayısını ve kaza sonucunda meydana gelen maddi ve manevi zararları azaltmak, çalışanların meslek hastalıklarından korunmalarını sağlamak dolayısıyla sektördeki mevcut iş sağlığı ve güvenliği durumunu iyileştirmek amacıyla çeşitli araştırma ve eğitim faaliyetlerinde işbirliği yapmak.

KAPSAM

Madde 2- Bu protokolün kapsamını; protokolün “Amaç” maddesinde belirtilmiş olan alanlarda TMMOB Maden Mühendisler Odası ve İSGGM’nin birlikte yapacakları çalışmaların planlanmasına, uygulamasına, değerlendirmesine ve madencilik sektörüne yönelik ortak eğitim faaliyetlerine ilişkin genel esaslar oluşturmaktadır.

SORUMLULUKLAR VE TAAHHÜTLER

Madde 3- Bu protokolde TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve İSGGM;

a) Madencilik sektöründe; iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının incelenmesi, tespit edilen sorunlarla ilgili çözüm yollarının araştırılması, işverenlerin ve çalışanların güvenlik önlemleri ve korunma yolları konusunda eğitilmesi, toplumsal duyarlılığın artırılması, sektörle ilgili bilgi ve deneyimlerin karşılıklı olarak paylaşılması,

b) Belirlenecek ihtiyaçlara yönelik, yasal kısıtlılıklar ve imkanlar ölçüsünde işbirliği içerisinde bulunmayı, taahhüt eder.

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI -İSGGM İŞBİRLİĞİ İLKELERİ

Madde 4- TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve İSGGM, işbirliğinin belirlenmiş olan amaçlara uygun bir şekilde gerçekleştirilmesinin sağlanması bakımından bu protokol kapsamında aşağıdaki ilkelere uymayı taahhüt eder:

- Birlikte yürütülecek faaliyetlerin belirlenmesinde, önceliklerin tespit edilmesinde, geliştirilmesinde, değiştirilmesinde ya da başka faaliyetlerle ikame edilmesinde kararlar ortaklaşa alınır ve yürürlüğe konulur.

- TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve İSGGM, faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkabilecek idari ve mali sorumluluklarını olanakları ölçüsünde yerine getirir.

- Ortaklaşa yapılacak çalışmalar doğrultusunda ortaya çıkabilecek mali sorumluluklar, gerektiğinde karşılıklı olarak yapılacak sözleşme ile karara bağlanır.

- Birlikte yürütülecek faaliyetlerle ilgili olarak taraflardan herhangi birisi üçüncü taraflarla yapacağı yazılı ve sözlü her türlü bilgilendirmeden diğer tarafı haberdar eder.

- TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve İSGGM, faaliyetlerin kamuoyuna duyurulmasını birlikte organize eder ve gerçekleştirir.

- Bu protokol kapsamında gerçekleştirilecek çalışmalar; taraflar arası işbirliği ve dayanışma içinde yürütülecek ve protokolde belirtilmeyen hususlar karşılıklı mutabakatla uygulamaya alınacaktır.

DİĞER HÜKÜMLER

Madde 5- Bu protokol çerçevesinde gerçekleştirilecek çalışmaların belirlenmesi, TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve İSGGM'nin katkılarının tespit edilmesi ve faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla, adı geçen iki kurumdan 1'er yönetici ve gerekli sayıda uzman/uzman yardımcısından oluşacak bir kurul oluşturulur. Bu kurul "Yürütme Kurulu" adı ile faaliyetlerini gerçekleştirir ve bu protokol kapsamında hazırlanan eylem planının hayata geçirilmesi TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve İSGGM yönetiminin sorumluluğu altındadır.

Bu kurul, işbirliği konularına bağlı olarak, gerekli görüldüğünde, adı geçen her iki kurumun personelinin yer aldığı çalışma gruplarının oluşturulmasından da sorumludur.

Madde 6- Bu protokol çerçevesinde yürütülecek faaliyetlere İSGGM'nin ilişkili olduğu diğer Bakanlık birimlerinin katkı ve katılımı gerektiğinde bu konuda koordinasyonu ve irtibatı İSGGM temin eder.

Madde 7- Protokole ilişkin değişiklik taleplerinde taraflar karşılıklı iyi niyet ve işbirliği çerçevesinde hareket ederler. Değişiklik talebinin gerçekleşmesi ancak tarafların karşılıklı onayı ile mümkündür.

Madde 8- Bu protokol 3 sayfa, 9 maddeden ibaret olup, çalışma detayları Yürütme Kurulu tarafından hazırlanacak eylem planında belirtilir.

Madde 9- 03 /05/2007 tarihinde imzalanarak yürürlüğe giren bu protokol başlangıç itibariyle 2 yıl süreli olup, bu sürenin bitiminde tarafların yazılı mutabakatları çerçevesinde takip eden yıllar için yinelenmiş ya da bitirilmiş sayılacaktır.

EK 2

MADENLERDE İŞ GÜVENLİĞİ YILI

..... BÖLGESEL TOPLANTISI

ANKET FORMU

1. Yaşınız

20- 25 26- 30 31- 35 36- 40 41 ve üzeri

2. Eğitim Durumunuz

İlkokul/ orta lise/ sanat okul mes.y.okulu diğer

3. Çalışma yılınız

5 yıl ve daha az 5-10 10-15 15-20 20 yıl ve fazla

4. Çalıştığınız yer

Yeraltı açık ocak atölye kriblaj/lav diğer

5. Çalıştığınız işle ilgili eğitim aldınız mı?

evet hayır

6. Çalıştığınız işle ilgili yazılı talimat var mı?

evet hayır

7. İş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?

evet hayır

8. Bu eğitimi aldıysanız en son ne zaman aldınız?

Bu yıl daha önce

9. Yaptığınız işle ilgili olarak karşılaşılabileceğiniz sağlık / güvenlik risklerini ve alınacak önlemleri biliyor musunuz?

evet hayır

10. İş amirleriniz tarafından bu riskler ve önlemleri ile ilgili sürekli bilgilendiriliyor musunuz?

evet hayır

11. Çevrenizde sizinle ilgili olmayan ama çalışan arkadaşınızın iş sağlığı ve güvenliğini olumsuz yönde etkileyecek şekilde çalıştığını gördüğünüzde ne yapıyorsunuz?

- a. beni etkilemediği için ilgilenmem.
- b. arkadaşı ikaz ederim.
- c. arkadaşı ikaz eder, amirine bilgi veririm.

12. Acil durumlarda ne yapacağınız hakkında bilginiz var mı?

evet hayır

13. İşyerinizde acil kaçış yolları ve yangın söndürme tüplerinin yerleri işaretli mi?

evet hayır

14. İlk yardım eğitimi aldınız mı?

evet hayır

15. Koruyucu malzeme veriliyor mu?

evet hayır

16. Veriliyorsa koruyucu malzemeyi kullanıyor musunuz?

evet hayır ara sıra

17.Şimdiye kadar iş kazası geçirdiniz mi?

evet hayır

18.İş kazası geçirdinizse kazada işgünü kaybınız oldu mu?

evet hayır

19. Nasıl kazalandınız?

Uzun sıkışması

Malzeme çarpması/düşmesi

Tahkimat yaparken tahkimat düşmesi/çarpması/sıkıştırması

Tahkimat sökerken tahkimat düşmesi/çarpması/sıkıştırması

Taş/ kömür düşmesi/göçük

Gazdan etkilenme

Yürürken düşme

Yüksekten düşme

Çivi batması

Bel ağrısı

Diğer

20. 4857 Sayılı iş kanunu, kanun dayanağında çıkan yönetmelikler hakkında bilginiz var mı?

evet hayır

21. Çalıştığınız işyerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından daha iyi yerlere gelmesi açısından düşünceleriniz nedir?

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ
KAMPANYASINDAN
FOTOĞRAFLAR

Erzurum

Soma

Trakya

Zonguldak